

Morten Pontoppidans prædiken 2. søndag i advent

Taler

Morten Pontoppidan
Præst, højskoleforstander og
forfatter

Dato

8. december 1907

Sted

Stenløse Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 25, vers 1-13

SOGNEMENIGHEDEN

I har vist alle, mine kære Tilhørere, hørt tale om "den levende Menighed" og mærket, hvorledes man i vore Dage fremhæver den paa den almindelige Sognemenigheds Bekostning.

Ved "den levende Menighed" forstaar man jo den Del af Kristenfolket, som er vaagnet op af Dvalen og kommen i en vis Fart og Bevægelse. Den levende Menighed, det er den bekendende, den lovsyngende, den virkende og arbejdende Menighed, det er, kort sagt, de Sjæle, der staar for Herren med brændende Lamper, saaledes som de kloge Jomfruer her i vor Lignelse.

Men nu Sognemenigheden? Ja, der hører næsten Mod til at nævne den i denne Forbindelse. Man maa jo komme til at tænke paa den fattige Fugl, der „kommer hinkende, kommer linkende hen over Mark og Enge". Sognemenigheden – med vanemæssig Altergang højst to Gange om Aaret, med nogenlunde regelmæssig Kirkegang til de tre store Højtider og ellers meget uregelmæssig og treven Kirkegang Aaret rundt, Sognemenigheden med sin store Sum af Sløvhed, Ligegyldighed og Søvnagtighed – – „o ser du mig, du rige Fugl, hvor mine Fjer de hænge!"

For nu at tage vor egen stakkels lille Sognemenighed her, saa kan den jo slet ikke svare til det stolte Navn „den levende Menighed". Ak nej. Men jeg vil gøre

opmærksom paa, at der er et andet Navn, der lyder: *Den levende Guds Menighed*. Og dette Udtryk har den Fordel at være skriftmæssigt. Medens Udtrykket "den levende Menighed" er nyopfundet, læser vi i Brevet til Timoteus (3,15): „Dette skriver jeg, for at du kan vide, hvorledes man har at forholde sig i Guds Hus, som jo er den levende Guds Menighed og Sandhedens Grundpille og Grundvold." Dermed siges det til Timoteus, at han skal have en høj Tanke om den Menighed, han arbejder i, – ikke paa Grund af de Fuldkommenheder, han forefinder hos den, ikke fordi han ser, at den er saa levende, men fordi Menigheden er "den levende Guds".

Se, mine Tilhørere, den samme høje Tanke vil jeg have om den danske Sognemenighed, jeg tjener i. Ganske uden Hensyn til, hvor meget eller hvor lidt "levende Menighed", den er, vil jeg holde fast, at den levende Guds Menighed er den og vedbliver at være, saa længe Guds Ord og Sakramenter ikke er tagne fra den. Maaske kunde den have fortjent for længe siden, at de skulde tages fra den. Det taler vi nu ikke om. Skulde det gaa os alle efter Fortjeneste, hvad blev der da af os? Nej, naar Herren i sin store Langmodighed har holdt ud med denne Sognemenighed og ikke taget sin Afsked fra den, da maa vel ogsaa jeg, hans Tjener, kunne tage den for gyldig som kristen Menighed.

Det er jo i Virkeligheden meget mere betryggende at se paa, hvorledes Gud er, end paa, hvorledes Menigheden er. Den *levende Gud*, naar han kommer med i Spillet, da har alt det andet ikke saa meget at sige. Og dersom der er noget at stole paa hos en Menighed, da er det til syvende og sidst alene denne Egenskab hos den, at den er den levende Guds.

Deri ligger jo, at hvad den ikke *er* levende, det maa den kunne blive.

Saaledes vil jeg da betragte alle kristne Menigheder – Sognemenigheder, Valgmenigheder, Frimenigheder, alle uden Forskel. De er den levende Guds Menigheder, deri har de deres Væsen og Værd, allesammen, og ved Siden deraf er det af ganske forsvindende Betydning, at den ene Menighed kan være lidt mere levende end den anden. Der bliver under alle Omstændigheder ikke noget for nogen af dem at prale af.

Naar vi nu vender tilbage til at tænke paa Sognemenigheden her, da siger vi altsaa ikke: De to eller tre eller ti eller tyve Sjæle, der staar for Gud med Lampen brændende, de udgør Guds Menighed paa dette Sted; dem er det, Kristus har

kaaret til at være hans Brud. Nej, vi siger: Alle de tilsammen, som bor her, og som er døbte med den kristne Daab og oplærte i den kristelige Børnelærdom, og som ikke har meldt sig fra og brudt overtværs med deres Kristendom, de udgør Menigheden, den levende Guds Menighed paa dette Sted. I hvad Forfatning Menigheden saa befinder sig, er et Spørgsmaal for sig. Men denne Sognemenighed *er* en kristen Menighed. Den har Naademidlerne, den har Forjættelserne, den har Udkaarelsen som Kristi Brud.

Men – vil nogen spørge – er dette nu andet end en Talemaade? Er det hele ikke en kunstig Tankeopstilling, hvortil der ikke svarer nogen Virkelighed? At denne Sognemenighed – for ikke ligefrem at sige Sognekommune – skulde være at anse for en virkelig Jesu Kristi Menighed, — ja, man kan naturligvis sige noget saadant; man kan maaske hævde og forsvare det i et Ordskifte. Men hvad sand og virkelig Mening ligger der saa deri? Hvad betyder det, naar det kommer til Stykket, at vi her udgør en virkelig Jesu Kristi Menighed?

Det betyder saa meget som, at denne Kommune har ingen Fremtid uden ved Jesus Kristus. Det betyder, at denne Be folkning er nu engang udkaaret til at danne et Samfund, som Jesus Kristus skal være Sjælen og Hjertet i.

Det kan selvfølgelig meget godt tænkes, at det hele ligesom dør i Fødselen, – at vi her aldrig bliver til noget som kristen Menighed. Men saa vil det sige, at vi i det hele taget ikke bliver til noget, – at vi viser os at være et Kar, som er mislykket under Pottemagerens Haand.

Vort Kald og vor Bestemmelse er, tydeligt nok, den at blive til en mere og mere levende og kraftig kristen Menighed, mere og mere klart og afgjort at tage Jesus Kristus til Herre, mere og mere at blive i Sandhed og Virkelighed hinandens kristelige Brødre. Bliver vi ikke dette, – ja saa bliver vi stadig mere hinandens Uvenner, eller stadig mere ligegyldige for hinanden. Dersom vi svigter vor Bestemmelse, dersom vi ikke hæver os op til Opfyldelsen af vort hellige Kald, ja saa synker vi nedad, dybere og dybere ned i Hverdagsagtighed, Verdslighed, Gemenhed. Vi er nu engang komne til at staa Ansigt til Ansigt med den Mand Jesus Kristus, og bliver han os ikke til Oprejsning, da bliver han os til Fald. Thi man kan ikke møde ham og forskyde ham og være de samme, som man var før.

Muhamedanerne har et Sagn om en Folkestamme, der fik Besøg af en Guds Mand, sendt for at undervise og vejlede dem. Men de vilde ikke høre paa ham.

De jog ham bort. Hundrede Aar efter kom en anden Guds Mand til den samme Egn, men fandt, at Beboerne var forvandlede til Aber.

Dette er et Slags Læredigt om, at Guds Velgerninger, naar de foragtes og altsaa ikke bliver os til Oprejsning, snart kan blive os til Fald.

Og saaledes er det da jeg siger, at denne Egn Beboere er bleven stillede paa en saadan Maade, at enten maa de hæve sig op som en kristen Menighed, eller ogsaa maa de synke ned i aandelig Forsømmelse og Raahed.

Der er nu engang indtraadt et saadant Forhold mellem Beboerne af dette Sogn – som af alle andre danske Kirkesogne – og Jesus Kristus, at de ikke kan komme udenom ham, som om han var dem en fremmed og uvedkommende. Det er han sandelig ikke. Han har faaet skrevet sit Navn i Hjerterne med en Skrift, som ikke udslettes. Spørgsmålet er for os i Grunden slet ikke om at *finde* den, vi kan give vort Hjerte hen til og underkaste os som Herre og Mester, men om at være ham tro, som har vundet os og forbundet sig med os i en evig Kærlighedspagt.

Saaledes har jeg her gjort Rede for min Tro paa denne Sognemenighed, at den er en virkelig Kristenmenighed og Herrens Brud.

Og det gælder nu for mig om at faa nogle af eder til sammen med mig at tro det samme – tro af Hjertet paa denne vor Menigheds Fremtid som Kristenmenighed, tro derpaa med den rette Bestandighed i det, som haabes, og den rigtig faste Overbevisning om de Ting, der ikke ses.

Thi er der først nogle, som levende tror paa denne Fremtid, da er den allerede i Frembrud. Da er det Brudejomfruerne, der har begyndt at tænde deres Lamper og drage Brudgommen i Møde.

Brudejomfruerne, siger jeg. Thi saaledes kan de – med et Billede fra vor Tekst – betegnes, de aandeligt vaagne, den “lille Flok” af opvakte. De udgør ikke Menigheden; det er ikke dem, der er Bruden. Men man kan sige om dem, at de er Brudejomfruerne, som ud fra Brudehuset, medens Bruden selv sidder tilbage, drager Brudgommen i Møde for at byde ham Velkommen og føre ham ind.

Det er altid glædeligt at være med blandt dem, som er foran – at være blandt Blænkerne i en Hær, og at være en af dem, der i en Menighed gaar foran med

brændende Lamper.

Hvem vil da være med til at staa tidlig op og drage ud paa Vagt? Hvem vil være med til at tage sig sammen og ryste sig selv op af Dvalen, selv om de andre gør Tegn til at ville sove længe endnu? Hvem vil med at bære Blus paa denne Menigheds Vegne? Hvem vil lide og stride for den? Hvem vil bede for den og dens Fremtid?

Ja, mine Venner, er der nogen af os, som vil drage ud med Lamperne, saa lad os sørge vel for at være forsynede med Olie til dem. Thi Ventetiden kan nok blive lang.

Men forgæves skal vi ikke vente. Holder vi blot tappert ud paa vor Post, skal vi omsider opleve noget glædeligt og høre noget som et Anskrig: Se, Brudgommen kommer! Og det skal betyde, at Herren besøger ogsaa her sin Menighed i Aand og Kraft.

Kilde

Pontoppidan, Morten: "Stenløse Kirkepostil. Prædikener et Kirkeaar igennem", s. 8-13. Gyldendal. 1909.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

2. søndag i advent, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/morten-pontoppidans-praediken-2-sondag-i-advent>